

MENROUTES OP SCHOUWEN-DUIVELAND

Menroute ‘Dreischor-Brouwershaven-Noordgouwe’ ca. 26 km.

De menroutes op Schouwen-Duiveland zijn samengesteld voor twee doelgroepen,

- a. Voor leden van de Fok- en Menvereniging Schouwen-Duiveland
- b. Voor toeristen

Voor de leden van de plaatselijke menvereniging zijn er ruimere mogelijkheden. Na overleg met de Gemeente en het Waterschap zijn bepaalde wegen voor de leden opengesteld. Daar waar wegen zijn afgesloten middels een hek of slagboom kunnen leden via het secretariaat de beschikking krijgen over een sleutel. De door de Gemeente en Waterschap gestelde voorwaarden dienen door de leden onderschreven en gerespecteerd te worden.

Voor mannen zijn een aantal (toeristische) routes op Schouwen-Duiveland in kaart gebracht. Het zijn aantrekkelijke routes over doorgaans verharde wegen. De risico's zijn beperkt, omdat er nauwelijks drukke wegen zijn. In zaai- en oogsttijd is het wat drukker met landbouwverkeer. Een belangrijk pluspunt is dat door de ligging aan zee er op Schouwen-Duiveland nauwelijks dazen voorkomen.

Er zijn ruim voldoende overnachtingsmogelijkheden voor zowel paard als mens. Bespreek deze voordat u op stap gaat! In de routebeschrijvingen is de meest nabije accommodatie vermeld. Bij de VVV kunt u meer informatie opvragen.

Er zijn acht ronderoutes en één doorgaande routes beschreven.

1. Route Rondje Ouwerkerk – 24km
2. De Gouweroute (Ouwerkerk-Dreischor-Zierikzee) – 36km
3. Route Dreischor-Brouwershaven-Noordgouwe – 26km
4. Zes dorpen route (Ellemeet, Scharendijke, Elkerzee, Looperskapelle, Brijdorpe, Serooskerke) – 23km
5. Westhoekroute (Renesse-Haamstede-Noordwelle) – 40km
6. Bosroute (Westerschouwen) geen beschrijving, route is bewegwijzerd, kaartje is beschikbaar. – 9km
7. Strandroute (Haamstede-Renesse) – 19km
8. De Tureluurroute (Kerkwerve-Serooskerke) – 18 km
9. Route Oost-West (Bruinisse-Westenschouwen) – 26km

De ronderoutes hebben een startpunt, waar u goed kunt parkeren en inspannen. Er zijn voorzieningen voor uw paard(en). Bespreek van te voren uw komst met de eigenaar of beheerder.

Voor de route door de bossen van Westenschouwen dient u te beschikken over het koetsiersbewijs en hebt u een sleutel nodig voor het toegangshek. Leden kunnen via het secretariaat tegen betaling van een borgsom een sleutel krijgen. Niet-leden kunnen tijdelijk een sleutel krijgen van Staatsbosbeheer.

De routes gaan voornamelijk over openbare wegen, maar er zijn ook enkele particuliere wegen. Het is van groot belang dat u zich houdt aan de men- en ruitertiquette. Voorkom overlast door het gebruik van een mestvangzak. Wanneer u deze niet bezit, vraag er dan om bij de beheerder op het startpunt. Op particuliere wegen en binnen de bebouwde kom is het niet toegestaan paardenpoep op de weg achter te laten. Dus opvangen of verwijderen!!! Er is geen bewegwijzering aangebracht. Op de bosroute staan wel aanwijzingen. U bent dus aangewezen op tekst en kaart. Naast de aanwijzingen voor de richting is er ook een korte toeristische informatie in de tekst opgenomen. Picknickplekken (PP) zijn er in ruime mate.

Op Schouwen-Duiveland is een actieve menvereniging. Deze organiseert regelmatig ritten en onderlinge wedstrijden. Voor vragen kunt u altijd contact opnemen. **Wanneer u opmerkingen of suggesties hebt over de routebeschrijving kunt u dit mailen aan: hugo.doeleman@planet.nl**

Belangrijke contactadressen en websites:

algemeen alarm	112	
politie	0900 8844	
huisartsenpost, buiten werkuren	0900-1585	
huisartsen, spoednummers	Bruinisse	0111-482120
	Nieuwerkerk	0111-648188
	Zierikzee	0111-414210/412085/410505/420397
	Brouwershaven	0111-691280
	Noordgouwe	0111-401480
	Oosterland	0111-641280
	Renesse	0111-461280
ziekenhuis Zierikzee		0111-430000
dierenartsen spoednummers		0111-412180 of 0111-463000/0624211249
hoefsmederijen:		
• Frans de Vrieze, Renesse		0111-461691
• Jeroen Braat, Burgh-Haamstede		06-10942518/0111-651812
• Wilbert Jansen, Zonnemaire		0111-402407
• Jessica Verkaart, Noordwelle		06-51025827
dierenambulance		0111-406111
VVV Zeeland	0900-2020233 en 0111-450524	www.vvvzeeland.nl
Secretariaat Fok- en Menvereniging SD	0111-401917	www.menverenigingschouwenduiveland.nl
Informatie hoog/laag waterstanden		http://www.getij.nl/index.cfm?page=getijtafels&location=ROOMPBTN;

Startpunt 1: Manege Balans, Zuidlangeweg 2, 4315PH Dreischor, tel. 0111- 481968 info@manegebalans.nl – www.manegebalans.nl

Startpunt 2: Museum Goemanszorg, Molenweg 3 Dreischor, tel. 0111-402303. Parkeren op terrein tegenover het museum. www.goemanszorg.nl – info@goemanszorg.nl

Startpunt 3: Parkeerterreinen Brouwershaven, Poortdijkdam en Nieuwe Jachthaven. Toiletgebouw, Haven Zuidzijde 17 (ook bij jachthavens)

Logies: paard: Manege Balans, zie www.manegebalans.nl , personen en paard: B&B “In d’n aoren waereld” te Dreischor, zie: www.travel.to/dreischor

Route:

1. Vertrek vanaf museum richting dorp en ga op het kruispunt rechts, vervolg de Welleweg.

*Na 500m. passeert u de Pasveersloot, informatiepunt over waterzuivering. **PP**.*

2. Op T-splitsing linksaf; Zorgesweg
3. Op T-splitsing rechtsaf; Zuidlangeweg (naambord ontbreekt)
4. Eerste weg linksaf, half verhard; Meeuwesweg
5. Aan het einde links naar boven.
6. Over de dijk oversteken en de Oostweg naar Zonnemaire vervolgen.

DORP ZONNEMAIRE

De Noordgouwepolder en de Zonnemairepolder zijn ontstaan nadat het water Sunnonmeri, een tak van het water de Gouwe, dat Schouwen van Duiveland scheidde, verzandde. Het dorp Zonnemaire is gesticht na de inpoldering in 1401. Sunnonmeri werd verbasterd tot Sonnemaar of Sunnemare en zo ontstond de naam voor het dorp Zonnemaire. Ook het wapen dat men voor het dorp bedacht is hier van afgeleid: een zon die oprijst uit het water (meer). De Hervormde kerk werd gebouwd in 1867, ter vervanging van een vijftiende eeuwse kerkgebouw. De eerste steenlegging vond plaats op 24 april van dat jaar, door de ambachtsheer mr. Jacob Moolenburgh.

7. Op kruispunt in Zonnemaire rechtsaf en rechts richting haven van Bommenede volgen en de Veerdijk op.

DIJKHUISJES

De dijkhuisjes die even ten noorden van Zonnemaire aan de Rietdijk staan, dateren meest uit de 19^e eeuw. Ze werden gebouwd door welgestelde boeren om hun arbeiders te kunnen huisvesten. De helling van de dijk leverde toch weinig op en zo hoefde er geen kostbare landbouwgrond opgeofferd te worden. De bewoners moesten van hun toch al niet te royale loon wel huur betalen.

8. Dijk blijven volgen tot T-splitsing. Hier linksaf de dijk Zeedijk blijven volgen.

*Op de T-splitsing, rechts boven, op de dijk is een **PP** met mooi uitzicht over de slikken.*

9. Optie: Bij de volgende splitsing kunt u rechtsaf naar de haven en de slikken van Bommenede.

*Aan het einde rechts is een mooie **PP**.*

BOMMENEDE

Het kleine vestingstadje Bommenede (dat Hollands gebied was) had veel te lijden van oorlogsgeweld van Spaanse zijde in 1575, tijdens de Tachtigjarige Oorlog. In oktober van dat jaar werd het drie dagen lang met twaalf kanonnen beschoten. Hevige tegenstand kon niet voorkomen dat de Spanjaarden wonnen. Later deed natuurgeweld verwoestend werk. Na een zware storm op 26 januari 1682, die veel schade aanrichtte, besloten de Staten van Holland Bommenede en aangrenzende polders “te laten drijven”. Twee jaar later werd het restant van het stadje ontruimd. Bommenede ontleende zijn naam aan een persoon die Bomne heette.

10. Terugkeren naar de T-splitsing en rechtsaf de weg vervolgen.

11. Eerste weg linksaf; Noord Langeweg.

Optie: Route verkorten door Noord Langeweg te blijven volgen tot einde.

12. Eerste weg linksaf; Schapenweg. (naambord ontbreekt)

*Na de bocht boerderij met **PP**.*

13. Eerste weg rechtsaf; Korteweg.

14. Op T-splitsing rechtsaf; Rietdijk.

15. Aan het einde Voorbij “de Zonnehoeve” links omhoog en bocht door.

ZONNEHOEVE

Boerderij “de Zonnehoeve” heeft iets bijzonders. Het jaar 2003 was het jaar van de Boerderij. Tot de activiteiten op dit gebied hoorde de verkiezing van de mooiste boerderij van Nederland. Boerderij “de Zonnehoeve” te Zonnemaire won de prijs! Het 18^e eeuwse huis werd begin 20^e eeuw vervangen door het huidige. Het erf heeft echter een historische beplanting en is ingericht, zoals vroeger de boerenerven er over het algemeen uitzagen.

16. Rechtsaf Dwarsdijk op.

CAMPING KIJKUIT.

De Kijkuitpolder werd omstreeks 1500 bedijkt, waarna er een boerderij in werd gebouwd. Ook de boer van boerderij “Kijkuit”, die zo mooi uitkijkt over de omgeving, heeft naar een alternatief inkomen gezocht. Aanvankelijk exploiteerde hij een mini-camping. Rond de eeuwwisseling kreeg hij vergunning om een grote landschapscamping aan te leggen. Zo’n camping is duurzaam ingericht en ecologisch verantwoord. De heuvel in het midden is kunstmatig opgeworpen.

17. Linksaf de Zeedijk volgen (verboden voor auto's)
  18. Vervolg Borrenbroodsdijs
  19. Aan het einde rechtsaf; Kijkuitsedijk.
- Optie: Route verkorten door 1^e weg links te nemen; Noord Bosweg.

20. Bij de Provincialestraatweg rechtsaf naar Brouwershaven. (naambord ontbreekt)
21. Bij autodealer rechtsaf, Poortdijkdam, u passeert parkeerterrein (links). Parkeerterrein is ook een startpunt (Gesloten van 1 oktober tot 1 april)
22. U passeert de Haven Zuidzijde en de Markt.

 Haven Zuidzijde 17.

CENTRUM BROUWERSHAVEN

In 1286 kocht Floris de vijfde, graaf van Holland hier grond en rechten aan van Jan van Renesse om ter plekke een dorp met een haven te stichten. Aanvankelijk heette het plaatsje Brijdorpersluis. In een rekening van 1318 wordt het voor het eerst Brouwershaven genoemd. Waarschijnlijk is Brouwer de naam van een plaatselijke machthebber geweest. Brouwershaven is niet groot geworden, maar toch kreeg het dorp in 1403 stadsrechten van hertog Albrecht van Beieren, de toenmalige graaf van Holland en Zeeland. De plaats werd minder groot dan men ooit hoopte. In 1599 werd het stadhuisje aan de kant van de Markt uitgebreid en van een fraaie voorgevel in Vlaamse Renaissancestijl voorzien. Het opschrift boven de ingang betekent: "de wet is de beschermer van republiek".

Dat in dit gebouw rechtgesproken werd is te zien aan de beeltenis van Vrouwe Justitia. Maar ook de weeskamer, de instantie die de boedels van de wezen beheerde, vergaderde hier. Symbool hiervoor is het beeld op de top, een vrouw met een paar kinderen. Zij stelt de barmhartigheid voor. Omdat in 1577 Jacob Cats hier werd geboren, plaatste men hier in 1829 een standbeeld van hem op het marktplein. Stenen standbeelden waren toen nog zeldzaam in Nederland. Hoewel de plaats slechts ruim 1500 inwoners telt, is toch duidelijk te zien dat het wat meer dan een dorpje is. De kerk, die net bezijden de kern staat is van een omvang die een flinke stad niet zou misstaan. Het gebouw kwam in fasen tot stand tussen ongeveer 1325 en 1650 en is het grootste kerkgebouw van het eiland.

23. Linksaf de Zuiddijkstraat in.
24. 4^e weg linksaf Zuidwal op.
25. Aan het einde rechtsaf de Provincialestraatweg op.
26. Op kruispunt linksaf Kijkuitsedijk.
27. Eerste afslag rechts; Noordbosweg.
28. Eerste weg rechts. (Eigen weg) LET OP, U BENT TE GAST OP EEN PARTICULIERE WEG!

29. Einde linksaf; Provincialestraatweg.

- 30. Eerste afslag rechts naar beneden; Boogaardweg
- 31. Bij kruising rechtdoor.
- 32. Bij T-splitsing linksaf; Weeldijk.

DE WEELDIJK.

Elk weel is een restant van een dijkdoorbraak. De kracht van het water veroorzaakte een diepe plas, die moeilijk te dichten was. Daarom legde men de nieuwe dijk buitenom dit gat aan. Het is onbekend wanneer dit weel is ontstaan, maar dit moet gebeurd zijn tussen 1735 en 1401. In het eerste jaar werd het land ten zuiden van de dijk ingepolderd, de Noordgouwepolder, en in het laatste jaar het land ten noorden van de dijk, de Zonnemairepolder.

- 33. Bij splitsing links blijven volgen. **PP**

- 34. Zuidweg oversteken naar Noordgouwe. (dorpswinkel)

NOORDGOUWE.

Na de bedijking in 1735 van het noordelijk deel van het water de Gouwe, dat de Noordgouwepolder werd genoemd, kwamen er mensen wonen. Van de huidige kerk is bekend dat men met de bouw hiervan in 1462 was begonnen. Het gebouw was gewijd aan de Drie Koningen. Noordgouwe is een van de best bewaarde ringdorpen van het eiland. Klein maar fijn! In 1987 kreeg het de status van 'beschermd dorpsgezicht', wat inhoudt dat er aan de buitenkant van de gebouwen aan de Ring niets mag veranderen.

- 35. Kerk links of rechts passeren en het Oosterweegje inslaan.
- 36. Op T-splitsing links de Dreischorsedijk op.

POLDER DREISCHOR

De polder Dreischor aan uw rechterzijde is al een heel oude polder. Dit kunt u ook waarnemen. De polder ligt door inklinking aanzienlijk lager dan de polder een uw linkerzijde.

- 37. Nabij boerderij kunt u de onverharde dijk oprijden voor een stop. **PP**
- 38. Blijvend op de verharde weg, tweede weg rechts; Daniël Lopse Hockesweg.
- 39. Op T-splitsing links af.
- 40. Rechtsaf; Dreischor, Stoofweg. (naambord ontbreekt)
- 41. Richting centrum en rechts aanhouden; Slotstraat

HET HUIS TE DREISCHOR.

Het hoge huis dat u ziet staan op het moment dat u het dorp Dreischor in rijdt, werd in 1956 gebouwd op de plaats waar vroeger het slot Windenburg stond. Dit werd gebouwd in 1476 en in 1837 afgebroken. De plek bleef onbebouwd totdat men na de ramp bedacht dat dit een prima plaats was voor een

ambtswoning voor de burgemeester. Helaas vond er in 1961 een gemeentelijke herindeling plaats en werd Dreischor onderdeel van de gemeente Brouwershaven. Sindsdien wordt het huis particulier bewoond. Het pand lijkt veel op “Hofwijck” de buitenplaats die Constantijn Huygens in 1651 te Voorburg liet bouwen.

42. Op kruispunt bij winkel linksaf; Zuidstraat.

DE RING VAN DREISCHOR.

Behalve Noordgouwe heeft ook Dreischor de status van ‘beschermd dorpsgezicht’. Dit kreeg het al in 1970. Aan de Ring vindt u tegenover de ingang van het fraaie gotische kerkgebouw het voormalige ‘plaatsenhuus’, het gemeentehuisje. Boven de deur prijkt de goede raad: ‘Doet wel en vreest niemand’. De eenvoudige tweebeukige hallenkerk bezit een buitengewoon rijk gedecoreerd grafmonument van enkele patriciërs uit de 18^e eeuw, Cornelis en Johan Ockerse en hun neef Pieter Mogge. De deur van het kerkgebouw is overdag meestal geopend, zodat het eenvoudig is dit te bezichtigen.

43. Ring links of rechts volgen en Ooststraat inrijden.

44. Na kruispunt bent u terug bij museum Goemanszorg.

